II

(Μη νομοθετικές πράξεις)

ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΙ

ΚΑΤ' ΕΞΟΥΣΙΟΔΟΤΗΣΗ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟΣ (ΕΕ) 2020/550 ΤΗΣ ΕΠΙΤΡΟΠΗΣ

της 12ης Φεβρουαρίου 2020

για την τροποποίηση των παραρτημάτων II και IV του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 978/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου όσον αφορά την προσωρινή αναστολή των καθεστώτων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 978/2012 για ορισμένα προϊόντα καταγωγής Βασιλείου της Καμπότζης

Η ΕΥΡΩΠΑΪΚΗ ΕΠΙΤΡΟΠΗ,

Έχοντας υπόψη τη Συνθήκη για τη λειτουργία της Ευρωπαϊκής Ένωσης,

Έχοντας υπόψη τον κανονισμό (ΕΕ) αριθ. 978/2012 του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 25ης Οκτωβρίου 2012, για την εφαρμογή συστήματος γενικευμένων δασμολογικών προτιμήσεων και την κατάργηση του κανονισμού (ΕΚ) αριθ. 732/2008 ([1]), και ιδίως το άρθρο 19 παράγραφος 10,

Εκτιμώντας τα ακόλουθα:

1. ΔΙΑΔΙΚΑΣΙΑ

(1) Το Βασίλειο της Καμπότζης (στο εξής: Καμπότζη) επωφελείται από τις δασμολογικές προτιμήσεις που παρέχονται στο πλαίσιο του ειδικού καθεστώτος για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες — Όλα εκτός από όπλα (στο εξής: ΟΕΟ) — που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ) του κανονισμού (ΕΕ) αριθ. 978/2012 (στο εξής: κανονισμός ΣΓΠ). Αναφέρεται επίσης ως δικαιούχος χώρα του γενικού καθεστώτος δυνάμει του άρθρου 1 παράγραφος 2 στοιχείο α) του κανονισμού ΣΓΠ. Σύμφωνα με το άρθρο 18 παράγραφος 1 του κανονισμού ΣΓΠ, το ειδικό καθεστώς για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες συνίσταται στην αναστολή των δασμών του κοινού δασμολογίου για όλα τα προϊόντα που απαριθμούνται στα κεφάλαια 1 έως 97 της συνδυασμένης ονοματολογίας και είναι καταγωγής Καμπότζης, εκτός από εκείνα που απαριθμούνται στο κεφάλαιο 93, και συγκεκριμένα τα όπλα και τα πυρομαχικά.

(2) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΣΓΠ, τα προτιμησιακά καθεστώτα που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του κανονισμού ΣΓΠ μπορούν να αναστέλλονται προσωρινά για όλα ή ορισμένα προϊόντα καταγωγής δικαιούχου χώρας λόγω σοβαρής και συστηματικής παραβίασης των αρχών που καθορίζονται στις συμβάσεις που απαριθμούνται στο μέρος Α του παραρτήματος VIII του κανονισμού ΣΓΠ (στο εξής: κύριες συμβάσεις ΟΗΕ/ΔΟΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων).

(3) Στις 11 Φεβρουαρίου 2019 η Επιτροπή εξέδωσε εκτελεστική απόφαση που περιλαμβάνει παράρτημα (στο εξής: ανακοίνωση για την έναρξη διαδικασίας) ([2]) για την έναρξη, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 3 του κανονισμού ΣΓΠ, της διαδικασίας για την προσωρινή αναστολή των δασμολογικών προτιμήσεων από την Καμπότζη (στο εξής: διαδικασία προσωρινής αναστολής). Την ίδια ημέρα η Επιτροπή ενημέρωσε το Ευρωπαϊκό Κοινοβούλιο και το Συμβούλιο σχετικά με την εν λόγω εκτελεστική απόφαση.

(4) Τα στοιχεία που είχε τότε στη διάθεσή της η Επιτροπή έδειχναν την ύπαρξη επαρκών λόγων που δικαιολογούν την κίνηση της διαδικασίας προσωρινής αναστολής. Ειδικότερα, η αιτιολογική σκέψη 3 της εκτελεστικής απόφασης και το σημείο 5 της ανακοίνωσης για την έναρξη διαδικασίας αναφέρονται σε στοιχεία που υποδηλώνουν την ύπαρξη σοβαρών και συστηματικών παραβιάσεων από την Καμπότζη των αρχών που ορίζονται στις ακόλουθες τέσσερις κύριες συμβάσεις ΟΗΕ/ΔΟΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων:

([1]) ΕΕ L 303 της 31.10.2012, σ. 1.
([2]) ΕΕ C 55 της 12.2.2019, σ. 11.

— Διεθνές σύμφωνο για τα ατομικά και πολιτικά δικαιώματα (1966) (στο εξής: ICCPR)·

— Σύμβαση περί συνδικαλιστικής ελευθερίας και προστασίας συνδικαλιστικού δικαιώματος, αριθ. 87 (1948) (στο εξής: Σύμβαση 87 της ΔΟΕ)·

— Σύμβαση περί εφαρμογής των αρχών του δικαιώματος οργανώσεως και συλλογικής διαπραγματεύσεως, αριθ. 98 (1949) (στο εξής: Σύμβαση 98 της ΔΟΕ) και

— Διεθνές σύμφωνο για τα οικονομικά, κοινωνικά και πολιτιστικά δικαιώματα (1966) (στο εξής: ICESCR)

(5) Στην ανακοίνωση για την έναρξη διαδικασίας, η Επιτροπή κάλεσε την Καμπότζη και τρίτα μέρη να γνωστοποιήσουν τις απόψεις τους στην Επιτροπή. Δεκατρία τρίτα μέρη καταχωρίστηκαν εντός της προθεσμίας που ορίστηκε στην ανακοίνωση για την έναρξη διαδικασίας και υπέβαλαν γραπτές παρατηρήσεις στην Επιτροπή.

(6) Μετά την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής, η Επιτροπή παρακολούθησε και αξιολόγησε την εφαρμογή από την Καμπότζη των τεσσάρων συμβάσεων που απαριθμούνται στην ανακοίνωση για την έναρξη διαδικασίας. Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 4 στοιχείο β) του κανονισμού ΣΓΠ, η περίοδος παρακολούθησης και αξιολόγησης έληξε στις 12 Αυγούστου 2019.

(7) Η Επιτροπή ζήτησε όλες τις απαραίτητες πληροφορίες σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 6 του κανονισμού ΣΓΠ, συμπεριλαμβανομένων των διαθέσιμων αξιολογήσεων των οικείων οργάνων παρακολούθησης και των απόψεων της Καμπότζης. Η Επιτροπή πραγματοποίησε αποστολή παρακολούθησης στην Καμπότζη τον Ιούνιο 2019.

(8) Κατά τη διάρκεια της περιόδου παρακολούθησης και αξιολόγησης η Επιτροπή παρείχε στην Καμπότζη κάθε ευκαιρία συνεργασίας, υποβολής σχολίων και παρατηρήσεων και ακρόασης. Για παράδειγμα, στις 24 Ιουλίου 2019 η Επιτροπή κάλεσε την Καμπότζη να υποβάλει γραπτώς τη θέση της σχετικά με τα πορίσματα που οδήγησαν στην έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής. Η Καμπότζη απάντησε στην Επιτροπή στις 12 Αυγούστου 2019, αμφισβητώντας τους λόγους της απόφασης της Επιτροπής για την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής. Στην απάντησή της, η Καμπότζη επισήμανε επίσης ορισμένες διορθωτικές ενέργειες που προγραμματίστηκαν ή αναλήφθηκαν, κυρίως πριν από την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής.

(9) Στις 12 Νοεμβρίου 2019 η Επιτροπή υπέβαλε στην Καμπότζη, σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 7 του κανονισμού ΣΓΠ, έκθεση σχετικά με τα πορίσματα και τα συμπεράσματά της (στο εξής: έκθεση). Η έκθεση βασίστηκε στο σύνολο των στοιχείων που συγκέντρωσε η Επιτροπή έως τις 31 Οκτωβρίου 2019 σχετικά με την τήρηση των αρχών που ορίζονται στις τέσσερις κύριες συμβάσεις των Ηνωμένων Εθνών και της ΔΟΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων, συμπεριλαμβανομένων των αποδεικτικών στοιχείων και των πληροφοριών που υποβλήθηκαν από την Καμπότζη και από τα τρίτα μέρη που συμμετέχουν στη διαδικασία.

(10) Η Καμπότζη υπέβαλε τις παρατηρήσεις της επί της έκθεσης στις 12 Δεκεμβρίου 2019.

(11) Ο παρών κατ' εξουσιοδότηση κανονισμός βασίζεται στα πορίσματα που περιέχονται στην έκθεση και τα σχετικά αποδεικτικά στοιχεία, στις επακόλουθες αξιολογήσεις και σε αξιολογήσεις με βάση την απάντηση της Καμπότζης και σε νέα γεγονότα και εξελίξεις που συνέβησαν μετά τις 12 Δεκεμβρίου 2019.

2. **ΣΟΒΑΡΕΣ ΚΑΙ ΣΥΣΤΗΜΑΤΙΚΕΣ ΠΑΡΑΒΙΑΣΕΙΣ ΤΩΝ ΑΡΧΩΝ ΤΟΥ ICCPR**

2.1. ***Το δικαίωμα πολιτικής συμμετοχής (άρθρο 25 του ICCPR)***

(12) Το άρθρο 25 του ICCPR προβλέπει ότι κάθε πολίτης, χωρίς καμία από τις διακρίσεις που αναφέρονται στο άρθρο 2 του ICCPR και χωρίς αδικαιολόγητους περιορισμούς, έχει το δικαίωμα και τη δυνατότητα:

α) συμμετοχής στα κοινά, είτε άμεσα είτε μέσω ελεύθερα εκλεγμένων εκπροσώπων·

β) του εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε αδιάβλητες, τακτικά διενεργούμενες και ελεύθερες εκλογές με καθολικό και ισότιμο δικαίωμα ψήφου και με μυστική ψηφοφορία, οι οποίες διασφαλίζουν την ελεύθερη έκφραση της βούλησης των εκλογέων·

γ) ·πρόσβασης, βάσει των γενικών κανόνων περί ισότητας, στις δημόσιες υπηρεσίες της χώρας του.

2.1.1. ***Πορίσματα***

(13) Η Καμπότζη έχει λάβει σειρά κατασταλτικών μέτρων κατά του κόμματος της αξιωματικής αντιπολίτευσης, του Κόμματος Εθνικής Διάσωσης της Καμπότζης (στο εξής: CNRP), με τα οποία περιορίζονται η πολιτική συμμετοχή και τα εκλογικά δικαιώματα στη χώρα. Τα εν λόγω μέτρα περιλάμβαναν, ιδίως, τροποποιήσεις του νόμου για τα πολιτικά κόμματα (στο εξής: LPP), τη σύλληψη του προέδρου του CNRP Kem Sokha και τη διάλυση του CNRP βάσει δικαστικής απόφασης.

(14) Τον Μάρτιο και τον Ιούλιο του 2017 η Εθνοσυνέλευση της Καμπότζης ενέκρινε σειρά τροποποιήσεων του LPP, με τις οποίες κατέστη παράνομο για οποιονδήποτε με ποινική καταδίκη να ηγείται πολιτικού κόμματος. Ο τροποποιημένος LPP παρείχε επίσης στο υπουργείο Εσωτερικών ευρεία διακριτική ευχέρεια να αναστέλλει τις δραστηριότητες πολιτικών κομμάτων και να καταθέτει στο Ανώτατο Δικαστήριο προς απόφαση προτάσεις διάλυσης κόμματος. Τον Οκτώβριο του 2017 η Εθνοσυνέλευση ενέκρινε πρόσθετες τροποποιήσεις σε σειρά εκλογικών νόμων που καθορίζουν τη διαδικασία ανακατανομής των εδρών διαλυθέντος κόμματος.

(15) Στις 3 Σεπτεμβρίου 2017 ο ηγέτης του CNRP Kem Sokha συνελήφθη με την κατηγορία της προδοσίας και της συνωμοσίας για την ανατροπή της κυβέρνησης της Καμπότζης με τη βοήθεια ξένης δύναμης ([3]).

(16) Ύστερα από προφυλάκιση ενός και πλέον έτους, ο Kem Sokha αφέθηκε ελεύθερος με περιοριστικούς όρους στις 10 Σεπτεμβρίου 2018 και τέθηκε υπό δικαστική εποπτεία. Στις 10 Νοεμβρίου 2019 ο Kem Sokha απαλλάχθηκε από τη δικαστική εποπτεία. Ωστόσο, εξακολουθεί να του απαγορεύεται η άσκηση πολιτικών δραστηριοτήτων εν αναμονή του αποτελέσματος της δίκης του ([4]).

(17) Στις 16 Νοεμβρίου 2017 το Ανώτατο Δικαστήριο της Καμπότζης διέταξε τη διάλυση του CNRP και απαγόρευσε σε 118 ανώτερα στελέχη του τη συμμετοχή σε πολιτικές δραστηριότητες για πέντε έτη. Η απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου βασίστηκε ιδίως στις τροποποιημένες διατάξεις του άρθρου 44 του LPP, το οποίο επιτρέπει στο Ανώτατο Δικαστήριο να αναστείλει για πέντε έτη ή να διαλύσει ένα πολιτικό κόμμα εφόσον αυτό παραβιάζει το άρθρο 6 παράγραφος 2 και το άρθρο 7 του LPP. Η διάλυση του CNRP από το Ανώτατο Δικαστήριο στηρίχτηκε, εν μέρει, στους ίδιους ισχυρισμούς με αυτούς που χρησιμοποιήθηκαν από τον ανακριτή στην εκκρεμούσα υπόθεση κατά του Kem Sokha ([5]).

(18) Η διάλυση του CNRP οδήγησε επίσης στην παύση 5 007 κοινοτικών/τοπικών συμβούλων του CNRP που είχαν εκλεγεί τον Ιούνιο του 2017. Τα μέλη της Εθνοσυνέλευσης του CNRP αντικαταστάθηκαν από μη εκλεγμένα άτομα. Στις επόμενες έμμεσες εκλογές της Γερουσίας στις 25 Φεβρουαρίου 2018, το κυβερνών κόμμα, το Λαϊκό Κόμμα της Καμπότζης (στο εξής: CPP), κέρδισε όλες τις διεκδικούμενες έδρες ([6]). Η διάλυση του CNRP άφησε τη χώρα χωρίς αξιόπιστη αντιπολίτευση πριν από τις εθνικές εκλογές της 29ης Ιουλίου 2018, στις οποίες το CPP κέρδισε και τις 125 έδρες στην Εθνοσυνέλευση, δημιουργώντας με τον τρόπο αυτό, εκ των πραγμάτων, ένα μονοκομματικό κράτος χωρίς κοινοβουλευτική αντιπολίτευση.

2.1.2. ***Θέση της Καμπότζης***

(19) Η Καμπότζη υποστηρίζει ότι ο τροποποιημένος LPP εφαρμόζεται αδιακρίτως για κάθε πολιτικό κόμμα, περιέχει όλες τις βασικές απαιτήσεις που πρέπει να πληροί κάθε δημοκρατική χώρα και αποσκοπεί στην πρόληψη καταχρήσεων που δεν συνάδουν με τις θεμελιώδεις δημοκρατικές αρχές.

(20) Η Καμπότζη αιτιολογεί τη σύλληψη του Kem Sokha βάσει του άρθρου 443 του ποινικού κώδικα, το οποίο καταδικάζει το έγκλημα της συνομωσίας με ξένη δύναμη, και βασίζεται στην εικαζόμενη απόδειξη της συνωμοσίας του κ. Kem Sokha για την ανατροπή της κυβέρνησης ([7]). Ισχυρίζεται ότι, ως πρόεδρος του CNRP, ο κ. Sokha, με την πράξη προδοσίας του, ενέπλεξε το κόμμα του, με αποτέλεσμα την αναγκαστική διάλυση του κόμματος.

(21) Επιπλέον, η Καμπότζη υποστηρίζει ότι η απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου της 16ης Νοεμβρίου 2017, με την οποία διατάσσεται η διάλυση του CNRP, αποτελεί απόφαση κυρίαρχου κράτους και ότι η εκτέλεση των εσωτερικών δικαστικών αποφάσεων αποτελεί εσωτερική υπόθεση κυρίαρχου κράτους που διαφυλάσσει το κράτος δικαίου.

([3]) Οι εν λόγω κατηγορίες βασίζονταν σε μια βιντεοσκόπηση του 2013 στην οποία ο Kem Sokha συζητά μια στρατηγική για την προσέλκυση ψήφων με τη βοήθεια αλλοδαπών εμπειρογνωμόνων. Βλέπε UA KHM 5/2017, 8 Σεπτεμβρίου 2017. Βλέπε επίσης A/HRC/39/73/Add.1, 7 Σεπτεμβρίου 2018.

([4]) Στις 9 Δεκεμβρίου 2019, ένα δικαστήριο της Καμπότζης ανακοίνωσε την έναρξη της δίκης του Kem Sokha στις 15 Ιανουαρίου 2020.

([5]) A/HRC/39/73/Add.1, σκέψη 20.

([6]) 58 από τις 62 έδρες της Γερουσίας εκλέγονται έμμεσα από τα μέλη των κοινοτικών συμβουλίων. Οι υπόλοιπες τέσσερις έδρες της Γερουσίας υπόκεινται σε διορισμό από τον Βασιλιά και την Εθνοσυνέλευση.

([7]) Η Καμπότζη υποστηρίζει ότι οι πράξεις του Kem Sokha αποδεικνύονται σε βίντεο στο οποίο εικάζεται ότι ομολογεί ότι ενεργούσε με εντολή ξένης δύναμης και ότι έχει θέσει ως τελικό στόχο την αλλαγή της ηγεσίας της κυβέρνησης.

(22) Όσον αφορά τις εκλογές της 29ης Ιουλίου 2018, η Καμπότζη τονίζει ότι η εγγραφή 20 πολιτικών κομμάτων και η συμμετοχή 6 956 900 ψηφοφόρων «αποτελεί σαφή ένδειξη ότι οι τροποποιήσεις του LPP και η επακόλουθη ανακατανομή των εδρών δεν στέρησαν από τους Καμποτζιανούς το δικαίωμα συμμετοχής στα κοινά. Ως εκ τούτου, η έννοια της παραβίασης του άρθρου 25 του ICCPR δεν είναι δικαιολογημένη.

2.1.3. ***Αξιολόγηση***

Τροποποιήσεις του νόμου για τα πολιτικά κόμματα (LPP)

(23) Οι τροποποιήσεις του LPP του 2017 περιλαμβάνουν διατάξεις που παρέχουν ευρεία διακριτική ευχέρεια όσον αφορά τη διάλυση πολιτικών κομμάτων και τον επ' αόριστο αποκλεισμό αρχηγών κομμάτων από πολιτικές δραστηριότητες χωρίς τις δέουσες διαδικασίες ([8]).

(24) Σύμφωνα με το άρθρο 38 του LPP, το υπουργείο Εσωτερικών διαθέτει εκτεταμένες εξουσίες λήψης αποφάσεων επί των πολιτικών κομμάτων και, εκ των πραγμάτων, ενεργεί ως διαχειριστής τους. Για παράδειγμα, μπορεί να αποφασίσει να αναστείλει τις δραστηριότητες πολιτικών κομμάτων και να καταθέσει προτάσεις για τη διάλυσή τους στο Ανώτατο Δικαστήριο. Δεδομένου ότι το άρθρο 38 του LPP δεν προβλέπει σαφή και διαφανή κριτήρια για τις εν λόγω προτάσεις, το υπουργείο Εσωτερικών διαθέτει ευρεία διακριτική ευχέρεια να προτείνει τη διάλυση ενός κόμματος.

(25) Σύμφωνα με την Ύπατη Αρμοστεία των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (στο εξής: OHCHR) στην Καμπότζη, ο ορισμός του υπουργού Εσωτερικών ως διαχειριστή των πολιτικών κομμάτων είναι «*αντίθετος προς τα διεθνή πρότυπα, τα οποία απαιτούν οι ρυθμιστικοί φορείς να είναι ανεξάρτητοι από την εκτελεστική εξουσία ώστε να εξασφαλίζονται ισότιμοι όροι πολιτικού ανταγωνισμού*» ([9]). Επίσης, όπως αναφέρεται από τον ειδικό εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών, οι τροποποιήσεις του LPP και η επακόλουθη ανακατανομή των εδρών στέρησε από «*εκατομμύρια Καμποτζιανούς το δικαίωμα πολιτικής συμμετοχής. Για όσους ψήφισαν το CNRP στις εκλογικές περιφέρειες που κέρδισε το CNRP, οι υποψήφιοι που ψήφισαν στις εκλογές για την Εθνοσυνέλευση του 2013 και τις κοινοτικές εκλογές του 2017 αντικαταστάθηκαν από άλλα άτομα που εκπροσωπούν διαφορετικά πολιτικά κόμματα, γεγονός που με τη σειρά του είχε αντίκτυπο στην εκλογή γερουσιαστών. Αυτό συνιστά σαφή παραβίαση του δικαιώματος συμμετοχής των Καμποτζιανών στα κοινά, το οποίο προβλέπει το δικαίωμα εκπροσώπησης μέσω εκλεγμένων εκπροσώπων*» ([10]).

(26) Τον Ιανουάριο του 2019 η Καμπότζη τροποποίησε το άρθρο 45 του LPP εισάγοντας τη δυνατότητα για τα άτομα που τους έχει απαγορευθεί η συμμετοχή σε πολιτικές δραστηριότητες να επιδιώξουν την αποκατάσταση των πολιτικών τους δικαιωμάτων από τον Βασιλιά, κατόπιν αιτήματος προς τον πρωθυπουργό. Ωστόσο, η εν λόγω τροποποίηση δεν επιτρέπει την πλήρη επαναφορά των πολιτικών δικαιωμάτων των ατόμων που τους έχει επιβληθεί η απαγόρευση, καθώς δεν είναι σε θέση να αναλάβουν αποτελεσματικά τις πολιτικές τους δραστηριότητες για όσο χρονικό διάστημα το CNRP, ως κόμμα, παραμένει διαλυμένο. Επιπλέον, η απόφαση για την αποκατάσταση των πολιτικών τους δικαιωμάτων εναπόκειται στους πολιτικούς αντιπάλους τους και όχι σε ανεξάρτητο φορέα. Τέλος, η τροποποίηση του άρθρου 45 του LPP δεν παρέχει καμία λύση για την απομάκρυνση των 5 007 εκλεγμένων κοινοτικών συμβούλων του CNRP ([11]).

(27) Με βάση τα ανωτέρω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι ο LPP, όπως τροποποιήθηκε το 2017, περιέχει διατάξεις που ισοδυναμούν με παραβίαση των αρχών που ορίζονται στο άρθρο 25 του ICCPR.

Διάλυση του CNRP και σύλληψη του Kem Sokha

(28) Η Καμπότζη υποστηρίζει ότι ο λόγος διάλυσης του CNRP ήταν ότι ο ηγέτης του, ο Kem Sokha, διέπραξε το έγκλημα της συνωμοσίας με ξένη δύναμη. Ωστόσο, η Επιτροπή σημειώνει ότι το CNRP διαλύθηκε πριν από την έναρξη της δίκης του Kem Sokha. Σημειώνεται ότι ο ειδικός εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών έχει εκφράσει σοβαρές ανησυχίες σχετικά με την αποδεικτική βάση για την απόφαση του Ανώτατου Δικαστηρίου να διαλύσει το CNRP ([12]) και τη βαρύτητα της κατηγορίας βάσει των εν λόγω αποδεικτικών στοιχείων ([13]).

([8]) Βλέπε *κοινή έκθεση των UNCT σχετικά με την Καμπότζη στο πλαίσιο του τρίτου κύκλου της καθολικής περιοδικής εξέτασης (UPR) για την Καμπότζη*, παράγραφος 11.

([9]) OHCHR, *Ανάλυση ανθρώπινων δικαιωμάτων του τροποποιημένου νόμου για τα πολιτικά κόμματα*, 28 Μαρτίου 2017.

([10]) Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων, έκθεση του ειδικού εισηγητή για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Καμπότζη, A/HRC/39/73, σκέψη 76 (2018).

([11]) A/HRC/42/60, σκέψη 7.

([12]) A/HRC/39/73/Add.1, σκέψη 20.

([13]) UA KHM 5/2017, 8 Σεπτεμβρίου 2017.

(29) Σύμφωνα με την ομάδα εργασίας των Ηνωμένων Εθνών για την αυθαίρετη κράτηση (στο εξής: UNWGAD), η στέρηση της ελευθερίας του Kem Sokha ήταν πολιτικά υποκινούμενη ([14]) και οφειλόταν στην άσκηση των δικαιωμάτων του στην ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης, καθώς και του δικαιώματος συμμετοχής στην κυβέρνηση της χώρας του και στην άσκηση δημόσιας εξουσίας. Κατά συνέπεια, αντέβαινε, μεταξύ άλλων, στα άρθρα 19 και 25 του ICCPR ([15]). Επίσης, ο ειδικός εισηγητής του ΟΗΕ εξέφρασε την ανησυχία ότι η σύλληψη του Kem Sokha ήταν πολιτικά υποκινούμενη ενόψει των προγραμματισμένων για το 2018 γενικών εκλογών ([16]).

(30) Η διάλυση του CNRP είχε ως αποτέλεσμα τον περιορισμό του δικαιώματος συμμετοχής στα κοινά για 118 μέλη του, 55 μέλη του CNRP στην Εθνοσυνέλευση και 5 007 εκλεγμένους τοπικούς και κοινοτικούς συμβούλους που απομακρύνθηκαν από τα καθήκοντά τους. Όπως επισημαίνεται από τον ειδικό εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών, η διάλυση του CNPR και η απαγόρευση των πολιτικών δραστηριοτήτων των μελών του θέτουν υπό αμφισβήτηση το αδιάβλητο των γενικών εκλογών της 29ης Ιουλίου 2018 ([17]).

(31) Οι φορείς παρακολούθησης του ΟΗΕ εξέφρασαν ομόφωνα ανησυχίες σχετικά με την κατάσταση αυτή, επισημαίνοντας ότι η ανακατανομή των εδρών του CNRP σε άλλα κόμματα, ιδίως σε κοινοτικό επίπεδο, στερεί από τους Καμποτζιανούς τα δικαιώματα πολιτικής συμμετοχής τους ([18]). Η έκθεση του 2018 του ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών καταλήγει επίσης στο συμπέρασμα ότι η υποβάθμιση των πολιτικών δικαιωμάτων στην Καμπότζη, συμπεριλαμβανομένων των τροποποιήσεων του Συντάγματος για την εισαγωγή νόμου περί εγκλήματος καθοσιώσεως, συνιστούν σοβαρές εξελίξεις, οι οποίες αποσκοπούν στην καταστολή των αντίθετων απόψεων και την περιστολή των θεμελιωδών ελευθεριών ([19]).

(32) Από την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής τον Φεβρουάριο του 2019, σημειώθηκε μικρή πρόοδος όσον αφορά την κατάσταση των πολιτικών δικαιωμάτων στην Καμπότζη. Το πολιτικό τοπίο της Καμπότζης εξακολουθεί να κυριαρχείται από την καταστολή των πολιτικών δικαιωμάτων. Το CNRP εξακολουθεί να απαγορεύεται, οι οπαδοί και τα μέλη του CNRP εξακολουθούν να στερούνται των πολιτικών δικαιωμάτων τους και το CPP έχει εδραιώσει την κυρίαρχη δεσπόζουσα θέση του στους κρατικούς θεσμούς ([20]). Οι θέσεις των κοινοτικών επικεφαλής του CNRP και των κοινοτικών συμβούλων μεταβιβάστηκαν σχεδόν εξολοκλήρου σε μη εκλεγμένα μέλη του CPP ([21]). Παρά το γεγονός ότι ο ηγέτης της αντιπολίτευσης Kem Sokha απαλλάχθηκε από τη δικαστική εποπτεία στις 10 Νοεμβρίου 2019, η υπόθεσή του δεν έχει κλείσει και εξακολουθεί να αντιμετωπίζει ποινικές διώξεις. Επιπλέον, του απαγορεύεται να συμμετέχει σε οποιαδήποτε πολιτική δραστηριότητα.

2.1.4. ***Συμπεράσματα σχετικά με το άρθρο 25 του ICCPR***

(33) Υπό το πρίσμα όλων των ανωτέρω, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι τα μέτρα που έλαβε η Καμπότζη από το 2017 και μετά, ιδίως οι τροποποιήσεις του LPP, η διάλυση του CNRP και η επακόλουθη ανακατανομή των εδρών του CNRP στην Εθνοσυνέλευση και στα τοπικά συμβούλια, έχουν ισχυρό αρνητικό αντίκτυπο στη δημοκρατία, την πολιτική συμμετοχή και την πολυφωνία στην Καμπότζη. Οι ενέργειες αυτές καταδεικνύουν ένα πολιτικά υποκινούμενο καθεστώς που συνίσταται σε νομοθετικές, δικαστικές και διοικητικές ενέργειες για τον περιορισμό της πολιτικής συμμετοχής και των εκλογικών δικαιωμάτων, ιδίως πριν από τις γενικές εκλογές του Ιουλίου 2018. Οι δράσεις αυτές παρεμπόδισαν την πλήρη άσκηση πολιτικών δικαιωμάτων από τους πολίτες της Καμπότζης, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος συμμετοχής στα κοινά, του δικαιώματος του εκλέγειν και εκλέγεσθαι σε αδιάβλητες περιοδικές εκλογές και του δικαιώματος πρόσβασης, υπό γενικούς όρους ισότητας, σε δημόσιες υπηρεσίες στη χώρα τους, όπως προβλέπεται στο άρθρο 25 του ICCPR.

(34) Η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι η φύση των δικαιωμάτων που παραβιάζονται, η διάρκεια, η κλίμακα και ο αντίκτυπος των παραβιάσεων που διαπιστώθηκαν αποδεικνύουν την ύπαρξη σοβαρών και συστηματικών παραβιάσεων από την Καμπότζη των αρχών που ορίζονται στο άρθρο 25 του ICCPR, κατά την έννοια του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΣΓΠ.

2.2. ***Το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης (άρθρο 19 του ICCPR)***

(35) Το άρθρο 19 του ICCPR ορίζει ότι:

([14]) Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων των Ηνωμένων Εθνών, γνωμοδοτήσεις που εγκρίθηκαν από την ομάδα εργασίας για την αυθαίρετη κράτηση κατά την ογδοηκοστή πρώτη σύνοδό της, 17-26 Απριλίου 2018, A/HRC/WGAD/2018/9, σκέψη 57.
([15]) A/HRC/WGAD/2018/9, σκέψεις 47 και 61.
([16]) UA KHM 5/2017, Σάββατο, 8 Σεπτεμβρίου 2018.
([17]) A/HRC/39/73/Add.1, 15 Αυγούστου 2018, σκέψη 87.
([18]) ό.π. (σκέψεις 23 και 87).
([19]) A/HRC/39/73, σκέψη 89.
([20]) Βλέπε επίσης A/HRC/42/60, 27 Αυγούστου 2019, σκέψη 71.
([21]) ό.π., σκέψη 5.

«1. Κανείς δεν πρέπει να υπόκειται σε διακριτική μεταχείριση και να παρενοχλείται για τις απόψεις του.

2. Κάθε πρόσωπο έχει δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης. Το δικαίωμα αυτό περιλαμβάνει την ελευθερία της αναζήτησης, της λήψης και της μετάδοσης πληροφοριών και απόψεων κάθε είδους, ανεξαρτήτως συνόρων, προφορικά, γραπτά, σε έντυπα, σε κάθε μορφή τέχνης ή με κάθε άλλο μέσο της επιλογής του.

3. Η άσκηση των δικαιωμάτων, που προβλέπονται στην παράγραφο 2 του άρθρου αυτού, συνεπάγεται ειδικά καθήκοντα και ευθύνες. Επομένως, μπορεί να υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς, οι οποίοι όμως πρέπει να προβλέπονται με σαφήνεια από τον νόμο και να είναι απαραίτητοι:

α) για τον σεβασμό των δικαιωμάτων ή της υπόληψης των άλλων,

β) για την προστασία της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας τάξης, της δημόσιας υγείας ή των χρηστών ηθών».

(36) Στο γενικό της σχόλιο αριθ. 34 επί του ICCPR, η Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC) έκρινε ότι η ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης είναι στενά αλληλένδετα δικαιώματα, είναι ουσιώδη για οποιαδήποτε κοινωνία και συνιστούν τα θεμέλια μιας δημοκρατικής και ελεύθερης κοινωνίας ([22]). Συνεπάγονται επίσης την ύπαρξη ελευθερίας του Τύπου και τη δυνατότητα άλλων μέσων ενημέρωσης να σχολιάζουν τα δημόσια ζητήματα χωρίς λογοκρισία ή περιορισμό και να ενημερώνουν την κοινή γνώμη.

2.2.1. ***Πορίσματα***

(37) Η νομοθεσία της Καμπότζης περιλαμβάνει μια σειρά διατάξεων που αντιβαίνουν στις υποχρεώσεις της Καμπότζης βάσει του άρθρου 19 του ICCPR, κυρίως μέσω διατάξεων γενικής και ασαφούς διατύπωσης που παρέχουν στις καμποτζιανές αρχές ευρύ περιθώριο διακριτικής ευχέρειας κατά την εφαρμογή των εν λόγω νόμων και κανονισμών και στην απόδοση κατηγοριών για αδικήματα που σχετίζονται με την άσκηση της ελευθερίας της έκφρασης. Οι νόμοι αυτοί περιλαμβάνουν: τις τροποποιήσεις του 2018 στο Σύνταγμα της Καμπότζης, τη ρήτρα περί εγκλήματος καθοσιώσεως στον ποινικό κώδικα, τον νόμο περί Τύπου, τον εκλογικό νόμο, τον νόμο για τις τηλεπικοινωνίες, τον νόμο για τις ενώσεις και τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (LANGO), τον νόμο για τα πολιτικά κόμματα, τον νόμο για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις και τον κανονισμό αριθ. 170 σχετικά με τους ελέγχους δημοσιεύσεων ιστοτόπων και την επεξεργασία κοινωνικών μέσων μέσω διαδικτύου στο Βασίλειο της Καμπότζης.

(38) Επιπλέον, η Επιτροπή επισημαίνει την κατάσταση των δημοσιογράφων, οι οποίοι αντιμετωπίζουν συλλήψεις, κρατήσεις, κατηγορίες και καταδίκες, το κλείσιμο της εφημερίδας Cambodia Daily μετά από φορολογικό έλεγχο, το κλείσιμο των τοπικών δραστηριοτήτων των Radio Free Asia και Voice of America, καθώς και την παύση λειτουργίας άλλων ραδιοσυχνοτήτων. Οι δημοσιογράφοι έχουν κατηγορηθεί ή συλληφθεί χωρίς προφανή λόγο, παρά μόνο επειδή, σύμφωνα με πληροφορίες, είχαν εκφραστεί εναντίον της κυβέρνησης της Καμπότζης ή συμμετείχαν σε δραστηριότητες ευαισθητοποίησης.

(39) Η κατάσταση αυτή επισημάνθηκε επίσης με ανησυχία από διάφορους διεθνείς φορείς παρακολούθησης. Στις 5 Μαΐου 2019, με αφορμή το πέρας της αποστολής της, η ειδική εισηγήτρια του ΟΗΕ, στη δήλωσή της σχετικά με την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Καμπότζη, ζήτησε από την Καμπότζη *«να αυξήσει το πεδίο ελευθερίας του Τύπου, συμπεριλαμβανομένου του πεδίου δραστηριοποίησης ανεξάρτητων δημοσιογράφων»*. Η έκθεση του 2019 της ομάδας εργασίας του ΟΗΕ για την καθολική περιοδική εξέταση (UPR) καλεί την Καμπότζη να: αποφυλακίσει άμεσα κάθε άτομο που κρατείται για την ειρηνική άσκηση του δικαιώματος της έκφρασης και του συνέρχεσθαι· να προστατεύσει τους δημοσιογράφους, τους υπερασπιστές των ανθρωπίνων δικαιωμάτων, τα μέλη της αντιπολίτευσης και των συνδικαλιστικών οργανώσεων από παρενοχλήσεις, αυθαίρετες συλλήψεις και σωματικές επιθέσεις· να διασφαλίσει έναν ελεύθερο κοινωνικο-πολιτικό χώρο, διαδικτυακά και μη, για την ελευθερία της έκφρασης χωρίς φόβο δίωξης δυνάμει του ποινικού κώδικα και του νόμου για τις τηλεπικοινωνίες ([23]). Στις 18 Απριλίου 2019 η Καμπότζη αποδέχθηκε τις περισσότερες από τις εν λόγω συστάσεις.

(40) Η αύξηση των νομικών ενεργειών κατά πρώην μελών του CNRP το 2019 καταδεικνύει τη σοβαρή και συστηματική χρήση και κατάχρηση των νόμων για τη στοχοποίηση, τον εκφοβισμό και την παρενόχληση των ατόμων που ασκούν τις θεμελιώδεις ελευθερίες τους, ιδίως του δικαιώματος να εκφράζουν απόψεις χωρίς παρέμβαση και του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης. Οι αντιφρονούντες πολίτες της Καμπότζης φιμώνονται και τους στερείται το δικαίωμα στην ελεύθερη έκφραση, όλο και περισσότερο, στα μέσα κοινωνικής δικτύωσης και τις διαδικτυακές πλατφόρμες. Δέχονται απειλές, εκφοβίζονται ή αντιμετωπίζουν ποινικές κατηγορίες για κάθε αντίθετη γνώμη που εκφράζουν, μεταξύ άλλων και με τη χρήση της διάταξης του ποινικού κώδικα περί εγκλήματος καθοσιώσεως που θεσπίστηκε πριν από ένα και πλέον έτος ([24]).

([22]) Επιτροπή Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ (HRC), *Γενικό Σχόλιο αριθ. 34, άρθρο 19, Ελευθερίες της γνώμης και της έκφρασης*, CCPR/C/GC/34, 11 (12 Σεπτεμβρίου 2011).

([23]) Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *έκθεση της ομάδας εργασίας για την καθολική περιοδική εξέταση: Καμπότζη*, A/HRC/41/17, σ. 11 και εξής, μεταξύ άλλων, συστάσεις 110.12, 110.27, 110.29, 110.81, 110.83, 110.85, 110.87, 110.91, 110.93, 110.94, 110.96, 110.98 και 110.99 (5 Απριλίου 2019).

([24]) Βλέπε σχετικά δήλωση του ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών της 8ης Νοεμβρίου 2019.

2.2.2. ***Θέση της Καμπότζης***

(41) Η Καμπότζη είναι της γνώμης ότι οι προαναφερθείσες ενέργειες κατά δημοσιογράφων και μέσων ενημέρωσης δικαιολογούνται από την εφαρμογή των εθνικών νόμων και κανονισμών σχετικά με τη φορολογία και τις άδειες ραδιοτηλεοπτικών μεταδόσεων. Τονίζει τον μεγάλο αριθμό οργανισμών μέσων ενημέρωσης που είναι επί του παρόντος καταχωρισμένοι και δραστηριοποιούνται στην Καμπότζη. Σημειώνει επίσης ότι έχει αδειοδοτήσει πολλούς ραδιοφωνικούς σταθμούς για την επανέναρξη των δραστηριοτήτων τους και έχει χορηγήσει άδειες σε ραδιοφωνικούς φορείς για την παροχή χρόνου εκπομπής.

(42) Επιπλέον, η Καμπότζη αναφέρεται στις πρόσφατες νομοθετικές εξελίξεις, συμπεριλαμβανομένης της σύστασης επιτροπής για την αξιολόγηση ενδεχόμενων τροποποιήσεων του νόμου περί Τύπου και των τρεχουσών εργασιών σε διυπουργικό επίπεδο σχετικά με σχέδιο νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες.

2.2.3. ***Αξιολόγηση***

(43) Η χρήση νόμων για τον περιορισμό του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης αποτελεί ζήτημα που προκαλεί σοβαρές ανησυχίες. Στις 19 Ιουνίου 2019 εμπειρογνώμονες του ΟΗΕ, συμπεριλαμβανομένου του ειδικού εισηγητή για την προώθηση και την προστασία του δικαιώματος στην ελευθερία της γνώμης και της έκφρασης, εξέφρασαν ανησυχίες σχετικά με τη χρήση του ποινικού δικαίου για τη στοχοποίηση της ελεύθερης έκφρασης, τόσο εντός όσο και εκτός διαδικτύου, και υπενθύμισαν στην Καμπότζη ότι το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης είναι ένα από τα βασικά θεμέλια για μια δημοκρατική και δίκαιη κοινωνία και ότι οι περιορισμοί στην ελευθερία της έκφρασης πρέπει να είναι περιορισμένοι και αυστηρά καθορισμένοι. Εξάλλου, οι νομικές ενέργειες των αρχών της Καμπότζης εις βάρος ατόμων επειδή απλώς εξέδωσαν δηλώσεις υποστήριξης για πολιτικούς ηγέτες δεν επιτρέπονται βάσει του άρθρου 19 παράγραφος 3 του ICCPR και συνιστούν, ως εκ τούτου, αδικαιολόγητους περιορισμούς. Η θέση της Καμπότζης, ιδίως η περιγραφή εκ μέρους της του τοπίου των μέσων ενημέρωσης στη χώρα, βρίσκεται σε απόλυτη αντίθεση με την κατάταξή της στη θέση 143 του Παγκόσμιου Δείκτη Ελευθερίας του Τύπου. Στις 8 Νοεμβρίου 2019 ο ειδικός εισηγητής των Ηνωμένων Εθνών για την κατάσταση των ανθρωπίνων δικαιωμάτων στην Καμπότζη υπενθύμισε στην Καμπότζη ότι δεν επιτρέπονται συλλήψεις λόγω της άσκησης των ελευθεριών της γνώμης και της έκφρασης μέσω πολιτικού λόγου και σχολιασμού των δημόσιων υποθέσεων.

(44) Σύμφωνα με τις πολυάριθμες διαθέσιμες εκθέσεις της κοινωνίας των πολιτών και των διεθνών οργανισμών για τα ανθρώπινα δικαιώματα, η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι η Καμπότζη έχει περιορίσει το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης μέσω της χρήσης νόμων και δικαστικών και διοικητικών ενεργειών, ιδίως σε βάρος δημοσιογράφων, του Τύπου και άλλων μέσων ενημέρωσης, ΜΚΟ και ατόμων, συμπεριλαμβανομένων και υπερασπιστών των ανθρωπίνων δικαιωμάτων. Η Καμπότζη δεν έχει θέσει σε εφαρμογή δράσεις για την αντιμετώπιση αυτών των ελλείψεων, ούτε έχει λάβει μέτρα για την αποτελεσματική εφαρμογή των συστάσεων της UPR, παρά την αποδοχή τους, όσον αφορά την ανεξαρτησία των μέσων ενημέρωσης και την ελευθερία έκφρασης των δημοσιογράφων ([25]).

(45) Το γεγονός ότι η Καμπότζη δεσμεύτηκε να επανεξετάσει και/ή να τροποποιήσει ορισμένους νόμους της, μεταξύ άλλων με την ευκαιρία της UPR του 2019, και ότι έχει προβεί σε ορισμένες διοικητικές ενέργειες για την επανεξέταση αυτή και/ή τις τροποποιήσεις μετά την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής, μέχρι στιγμής δεν έχει οδηγήσει σε απτή πρόοδο προκειμένου να συμμορφωθεί η νομοθεσία της Καμπότζης με τις διεθνείς της υποχρεώσεις όσον αφορά τα ανθρώπινα δικαιώματα και ιδίως το άρθρο 19 του ICCPR.

(46) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, ενώ το δικαίωμα στην ελευθερία της έκφρασης μπορεί να υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς, οι περιορισμοί αυτοί πρέπει να πληρούν τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 19 παράγραφος 3 του ICCPR, συμπεριλαμβανομένης της προϋπόθεσης ότι κάθε περιορισμός πρέπει να είναι αναγκαίος σε μια δημοκρατική κοινωνία και αναλογικός. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Καμπότζη δεν απέδειξε επαρκώς ότι οι περιορισμοί του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης που καθορίζονται στο νομικό της πλαίσιο και στην εφαρμογή του πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 19 του ICCPR.

2.2.4. ***Συμπεράσματα σχετικά με το άρθρο 19 του ICCPR***

(47) Έχοντας υπόψη τη φύση των παραβιαζόμενων δικαιωμάτων, τη διάρκεια, την έκταση και τον αντίκτυπο των παραβιάσεων, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η χρήση από την Καμπότζη της νομοθεσίας και οι δικαστικές και διοικητικές της ενέργειες για τον περιορισμό του δικαιώματος στην ελευθερία της έκφρασης, καθώς και η μη λήψη των αναγκαίων μέτρων για τη διασφάλιση ελεύθερου κοινωνικοπολιτικού χώρου συνιστούν σοβαρή και συστηματική παραβίαση των αρχών που ορίζονται στο άρθρο 19 του ICCPR, κατά την έννοια του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΣΓΠ.

([25]) A/HRC/41/17/Add. 1.

2.3. *Το δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και της ειρηνικής συνάθροισης (άρθρα 21 και 22 του ICCPR*

(48) Το άρθρο 21 του ICCPR προβλέπει ότι αναγνωρίζεται το δικαίωμα ειρηνικής συνάθροισης. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν υπόκειται σε περιορισμούς άλλους εκτός από εκείνους που επιβάλλονται σύμφωνα με τον νόμο και είναι απαραίτητοι σε μία δημοκρατική κοινωνία για το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας, της δημόσιας τάξης ή για την προστασία της δημόσιας υγείας, των χρηστών ηθών ή των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων.

(49) Το άρθρο 22 του ICCPR ορίζει ότι:

«1. Κάθε πρόσωπο έχει το δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, συμπεριλαμβανομένου του δικαιώματος σύστασης συνδικαλιστικών οργανώσεων και συμμετοχής του σε αυτές για την προστασία των συμφερόντων του.

2. Η άσκηση του δικαιώματος αυτού δεν υπόκειται σε περιορισμούς άλλους εκτός από εκείνους που προβλέπονται από το νόμο και είναι απαραίτητοι σε μία δημοκρατική κοινωνία για το συμφέρον της εθνικής ασφάλειας, της δημόσιας ασφάλειας, της δημόσιας τάξης ή για την προστασία της δημόσιας υγείας, των χρηστών ηθών ή των δικαιωμάτων και ελευθεριών των άλλων. Το παρόν άρθρο δεν εμποδίζει την επιβολή νόμιμων περιορισμών στα μέλη των ενόπλων δυνάμεων και της αστυνομίας κατά την άσκηση του δικαιώματος αυτού.

3. Καμία διάταξη του παρόντος άρθρου δεν εξουσιοδοτεί συμβαλλόμενα κράτη της σύμβασης της Διεθνούς Οργάνωσης Εργασίας του 1948 σχετικά με την ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και την προστασία του δικαιώματος οργάνωσης να λαμβάνουν νομοθετικά μέτρα τα οποία θα έθιγαν ή να εφαρμόζουν το δίκαιο κατά τρόπο που θίγει τις εγγυήσεις που προβλέπονται στην εν λόγω σύμβαση.»

2.3.1. *Πορίσματα*

(50) Η Καμπότζη έχει θεσπίσει νόμο για τις μη κυβερνητικές οργανώσεις (στο εξής: LANGO), ο οποίος επιβάλλει ορισμένους περιορισμούς όσον αφορά την καταχώριση των ενώσεων και τις δραστηριότητές τους, καθώς και εκτεταμένες υποχρεώσεις υποβολής εκθέσεων. Πιο συγκεκριμένα, το άρθρο 8 του LANGO περιλαμβάνει ευρείς λόγους για τον περιορισμό της καταχώρισης οργανώσεων της κοινωνίας των πολιτών (στο εξής: ΟΚΠ). Το άρθρο 9 του LANGO απαιτεί να καταχωρίζονται ώστε να μπορούν να ασκούν οποιαδήποτε δραστηριότητα. Το άρθρο 25 του LANGO, σε συνδυασμό με το άρθρο 30, επιβάλλει απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων, ορισμένες από τις οποίες είναι ασαφείς, θέτοντας στις ΟΚΠ περιορισμούς που υπερβαίνουν τους επιτρεπόμενους βάσει του άρθρου 22 παράγραφος 2 του ICCPR. Επιπλέον, η απαίτηση ουδετερότητας ([26]) που προβλέπεται στο άρθρο 24 του LANGO δεν προσδιορίζεται και η εφαρμογή της δεν είναι σαφής. Τέλος, ο LANGO επιτρέπει την αναστολή ή τη διαγραφή μιας ΟΚΠ για μη συμμόρφωση με το καταστατικό της, ακόμη και όταν η παράλειψη αυτή δεν συνιστά αξιόποινη πράξη δυνάμει της νομοθεσίας της Καμπότζης.

(51) Εκτός από την ασάφεια και την έλλειψη σαφήνειας του νομικού της πλαισίου βάσει του LANGO, η Καμπότζη έχει αναλάβει σειρά δράσεων για την καταστολή της άσκησης της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι. Ειδικότερα, οι συλλήψεις και η κράτηση βασικών ακτιβιστών της κοινωνίας των πολιτών και των δικαιωμάτων γης, καθώς και περιβαλλοντικών ακτιβιστών, παρά την αναστολή των ποινών ή τη βασιλική χάρη, είχαν ως αποτέλεσμα τη συρρίκνωση του χώρου της κοινωνίας των πολιτών ([27]). Παρά το γεγονός ότι η απαίτηση τριήμερης προηγούμενης προειδοποίησης για εκδηλώσεις της κοινωνίας των πολιτών καταργήθηκε τον Νοέμβριο του 2018, η Επιτροπή ενημερώθηκε από ΟΚΠ, μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια αποστολής τον Ιούνιο του 2019 στην Καμπότζη, ότι εξακολουθούν να βιώνουν παρεμβατική παρακολούθηση και παρενόχληση από την τοπική αστυνομία, τον στρατό και τη δικαιοσύνη. Ορισμένες ΟΚΠ ανέφεραν την παρακολούθηση μελών των οικογενειών τους εκ μέρους της κυβέρνησης.

(52) Η κατάσταση αυτή επιβεβαιώνεται από τα συμπεράσματα και τις συστάσεις της έκθεσης του Ιουλίου 2019 σχετικά με τον ρόλο και τα επιτεύγματα της OHCHR στην Καμπότζη ([28]), όπου η OHCHR επιβεβαιώνει αναφορές για στενή παρακολούθηση των δραστηριοτήτων των ΟΚΠ από την αστυνομία και καλεί την Καμπότζη να διευρύνει τον χώρο των ΟΚΠ. Ανησυχίες εκφράζονται επίσης στην έκθεση της UPR του 2019. Η Καμπότζη αποδέχθηκε τις συστάσεις της UPR που καλούν τη χώρα να σταματήσει κάθε είδους παρενόχληση, εκφοβισμό, χρήση βίας και αυθαίρετες επεμβάσεις στα δικαιώματα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι ειρηνικώς ([29]).

([26]) Το άρθρο 24 του LANGO προβλέπει ότι οι ΟΚΠ διατηρούν την ουδετερότητά τους έναντι των πολιτικών κομμάτων του Βασιλείου της Καμπότζης.

([27]) A/HRC/39/73/Add.1, σελίδα 9.

([28]) OHCHR (31 Ιουλίου 2019) — Ετήσια έκθεση της Ύπατης Αρμοστείας των Ηνωμένων Εθνών για τα ανθρώπινα δικαιώματα (OHCHR) σχετικά με το έργο της στην Καμπότζη.

([29]) Συμβούλιο Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων του ΟΗΕ, *έκθεση της ομάδας εργασίας για την καθολική περιοδική εξέταση: Καμπότζη*, A/HRC/41/17, πρόσθεση ακρωνυμίων. Ειδικότερα, η UPR συνιστά: να τροποποιηθεί ο LANGO ώστε να ευθυγραμμιστεί με τις υποχρεώσεις των κρατών βάσει του ICCPR και να δημιουργηθεί ένα ασφαλές και ευνοϊκό περιβάλλον για την κοινωνία των πολιτών και τις συνδικαλιστικές οργανώσεις. (*μεταξύ άλλων*: συστάσεις 110.12, 110.25 και 110.102)· να προστατεύονται οι ΜΚΟ και να διασφαλίζεται ότι οι διοικητικές διατάξεις του LANGO δεν χρησιμοποιούνται για να παύσουν, να αναστείλουν ή να επηρεάσουν με άλλον τρόπο αρνητικά τις ΜΚΟ (σύσταση 110.28)· να ληφθούν όλα τα μέτρα για την προστασία και τη στήριξη των δημοσιογράφων, των υπερασπιστών ανθρωπίνων δικαιωμάτων, των συνδικαλιστών εργαζομένων, των ακτιβιστών για τη γη και το περιβάλλον και άλλων εργαζομένων στην κοινωνία των πολιτών (σύσταση 110.85)· και να ληφθούν τα αναγκαία μέτρα για να διασφαλιστεί ότι το δικαίωμα της ελευθερίας του συνέρχεσθαι και του συνεταιρίζεσθαι δεν παρεμποδίζεται από αυθαίρετους περιορισμούς και/ή υπερβολική χρήση βίας (σύσταση 110.107).

2.3.2. ***Θέση της Καμπότζης***

(53) Η Καμπότζη αιτιολογεί τις ενέργειές της με το σκεπτικό ότι οι τοπικές αρχές πρέπει να διασφαλίζουν την ασφάλεια και τη δημόσια τάξη, και ότι οι εν λόγω ΟΚΠ ενεργούσαν καθ' υπέρβαση εξουσίας ή διακινούσαν μηνύματα που παραβίαζαν το νόμο.

(54) Η Καμπότζη επιβεβαιώνει τη δέσμευσή της να επανεξετάσει τον LANGO και δηλώνει ότι βρίσκονται σε εξέλιξη διαβουλεύσεις με ΟΚΠ και ότι σε οποιαδήποτε δημοκρατική χώρα η διαδικασία αυτή απαιτεί χρόνο.

(55) Η Καμπότζη προσθέτει ότι οι προπαρασκευαστικές εργασίες για ένα σχέδιο νόμου για την πρόσβαση σε πληροφορίες πραγματοποιούνται σε πλήρη συνεργασία με τους οργανισμούς του ΟΗΕ, όπως η OHCHR και το γραφείο της Unesco στην Πνομ Πένχ. Επιπλέον, η Καμπότζη έχει παρατείνει τις προθεσμίες για την έκδοση φορολογικού μητρώου και τη συμμόρφωση με τις φορολογικές υποχρεώσεις για τις ΟΚΠ.

2.3.3. ***Αξιολόγηση***

(56) Ανησυχίες σχετικά με τον LANGO και τις επιπτώσεις του στην ικανότητα των ΟΚΠ και μεμονωμένων ατόμων να υπερασπίζονται τα ανθρώπινα δικαιώματα και να προωθούν τη διαφάνεια και τη λογοδοσία διατυπώθηκαν από την OHCHR ήδη το 2015 και από τον εκπρόσωπο τύπου της OHCHR τον Αύγουστο του 2017. Οι ανεπάρκειες του LANGO επισημάνθηκαν από την Επιτροπή και την Ευρωπαϊκή Υπηρεσία Εξωτερικής Δράσης (ΕΥΕΔ), μεταξύ άλλων κατά τη διάρκεια της αποστολής παρακολούθησης του 2018, και από τη διεθνή κοινότητα, π.χ. στην UPR του 2019, καθώς και από τον Γενικό Γραμματέα του ΟΗΕ και τον ειδικό εισηγητή του ΟΗΕ.

(57) Παρά το γεγονός ότι η Καμπότζη έχει λάβει ορισμένα θετικά μέτρα, όπως η έναρξη διαδικασίας επανεξέτασης του LANGO, η διεξαγωγή διαλόγου με τις ΟΚΠ και η κατάργηση της απαίτησης για τριήμερη προηγούμενη προειδοποίηση για εκδηλώσεις της κοινωνίας των πολιτών, η Επιτροπή θεωρεί, βάσει των πορισμάτων της, ότι τα μέτρα αυτά δεν επαρκούν για την αντιμετώπιση των υφιστάμενων ελλείψεων. Ειδικότερα, το νομικό πλαίσιο της Καμπότζης παραμένει αμετάβλητο και δεν υπάρχει συγκεκριμένη εφαρμογή πολιτικών και δηλώσεων σχετικά με την προώθηση και την προστασία του χώρου της κοινωνίας των πολιτών. Επιπλέον, συνεχίζονται οι αναφορές σχετικά με την παρακολούθηση, την επιτήρηση, την παρενόχληση, τις συλλήψεις και την κράτηση εκπροσώπων της κοινωνίας των πολιτών και ακτιβιστών ([30]).

(58) Στις 3 Δεκεμβρίου 2018 η Καμπότζη εξέδωσε δήλωση με την οποία δεσμεύτηκε να προωθήσει μια πραγματική εταιρική σχέση με τις ΟΚΠ. Ωστόσο, τον Ιούλιο του 2019, ο γενικός γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών συνέχισε να καλεί την Καμπότζη να ενισχύσει τις εγγυήσεις της όσον αφορά την απρόσκοπτη λειτουργία των ΟΚΠ και την εδραίωση και τη διεύρυνση του χώρου για τη λειτουργία των εν λόγω οργανώσεων. Ο γενικός γραμματέας των Ηνωμένων Εθνών τόνισε επίσης τη σημασία της επανεξέτασης του LANGO στο πλαίσιο αυτό ([31]).

(59) Βάσει του διεθνούς δικαίου στον τομέα των ανθρωπίνων δικαιωμάτων και της νομολογίας της Επιτροπής Ανθρωπίνων Δικαιωμάτων (HRC), η Επιτροπή διαπιστώνει ότι τα άρθρα 8 και 25, από κοινού με το άρθρο 30 του LANGO, παραβιάζουν το άρθρο 22 παράγραφος 2 του ICCPR. Τα άρθρα 9, 20 και 24 του LANGO παραβιάζουν επίσης το άρθρο 22 παράγραφος 2 του ICCPR, λόγω σοβαρών ανησυχιών σχετικά με την εφαρμογή τους ([32]).

(60) Ειδικότερα, η Επιτροπή θεωρεί ότι οι λόγοι για τον περιορισμό της καταχώρισης ενώσεων σύμφωνα με το άρθρο 8 του LANGO υπερβαίνουν τα επιτρεπόμενα βάσει του άρθρου 22 παράγραφος 2 του ICCPR. Η Επιτροπή διαπιστώνει επίσης ότι το άρθρο 25 του LANGO, σε συνδυασμό με το άρθρο 30 του ίδιου νόμου, επιβάλλει απαιτήσεις υποβολής εκθέσεων για τις ΟΚΠ που υπερβαίνουν τα επιτρεπόμενα βάσει του άρθρου 22 παράγραφος 2 του ICCPR. Επιπλέον, η αόριστη διατύπωση και η ασαφής εφαρμογή της απαίτησης ουδετερότητας που προβλέπεται στο άρθρο 24 του LANGO δεν πληρούν τις απαιτήσεις του άρθρου 22 παράγραφος 2 του ICCPR.

([30]) Βλέπε σχετικά τη δήλωση του ειδικού εισηγητή των Ηνωμένων Εθνών της 8ης Νοεμβρίου 2019, με την οποία καλεί την κυβέρνηση να σεβαστεί τα δικαιώματα στην ελευθερία της γνώμης, της έκφρασης και του συνέρχεσθαι. Βλέπε επίσης την κοινή επιστολή της κοινωνίας των πολιτών προς τον πρωθυπουργό της Καμπότζης, της 8ης Δεκεμβρίου 2019, με την οποία εκφράζεται έντονη ανησυχία για την καταστολή, η οποία έχει ως αποτέλεσμα τη φίμωση ανεξάρτητων και επικριτικών απόψεων, και για το σημερινό περιβάλλον που αντιμετωπίζουν οι υπερασπιστές των εργασιακών δικαιωμάτων, οι ηγέτες των συνδικαλιστικών οργανώσεων και οι ακτιβιστές της κοινωνίας των πολιτών.

([31]) A/HRC/42/31 της 31ης Ιουλίου 2019.

([32]) Η ανάλυση του LANGO σε σχέση με τα πρότυπα για τα ανθρώπινα δικαιώματα είναι διαθέσιμη στον ιστότοπο του Γραφείου της Καμπότζης της OHCHR από το 2015. Βλέπε για παράδειγμα τα συμπεράσματα της OHCHR στις σελίδες 17 και 18 ότι το άρθρο 24 παραβιάζει την ελευθερία της έκφρασης και άλλα ανθρώπινα δικαιώματα και ότι το άρθρο 25, σε συνδυασμό με το άρθρο 30, θέτουν περιορισμούς στο δικαίωμα της ελευθερίας του συνεταιρίζεσθαι πέραν των επιτρεπόμενων βάσει του άρθρου 22 παράγραφος 2 του ICCPR.

2.3.4. ***Συμπεράσματα σχετικά με τα άρθρα 21 και 22 του ICCPR***

(61) Έχοντας υπόψη τη φύση των παραβιαζόμενων δικαιωμάτων, τη διάρκεια, την έκταση και τον αντίκτυπο των παραβιάσεων, η Επιτροπή διαπιστώνει ότι η χρήση από την Καμπότζη των νόμων της και οι δικαστικές και διοικητικές της ενέργειες για τον περιορισμό του δικαιώματος στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι ειρηνικώς, καθώς και η μη λήψη αποτελεσματικών μέτρων για τη διασφάλιση ελεύθερου κοινωνικοπολιτικού χώρου συνιστούν σοβαρή και συστηματική παραβίαση των αρχών που ορίζονται στα άρθρα 21 και 22 του ICCPR, κατά την έννοια του άρθρου 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΣΓΠ.

(62) Η Επιτροπή υπενθυμίζει ότι, ενώ το δικαίωμα στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι ειρηνικώς μπορεί να υπόκειται σε ορισμένους περιορισμούς, οι περιορισμοί αυτοί πρέπει να πληρούν τους όρους που προβλέπονται στο άρθρο 22 παράγραφος 2 του ICCPR, συμπεριλαμβανομένης της προϋπόθεσης ότι κάθε περιορισμός πρέπει να είναι «αναγκαίος σε μια δημοκρατική κοινωνία και αναλογικός. Ωστόσο, η Επιτροπή θεωρεί ότι η Καμπότζη δεν απέδειξε επαρκώς ότι οι περιορισμοί του δικαιώματος στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι και του συνέρχεσθαι ειρηνικώς που προβλέπονται στο νομικό της πλαίσιο ή που επιβάλλονται πληρούν τις προϋποθέσεις που ορίζονται στο άρθρο 22 του ICCPR ([33]).

3. **ΕΚΚΡΕΜΗ ΖΗΤΗΜΑΤΑ ΣΤΟ ΠΛΑΙΣΙΟ ΤΩΝ ΣΥΜΒΑΣΕΩΝ 87 ΚΑΙ 98 ΤΗΣ ΔΟΕ, ΚΑΘΩΣ ΚΑΙ ΤΟΥ ICESCR**

3.1. ***Εργασιακά δικαιώματα — ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι, δικαίωμα οργάνωσης και συλλογικής διαπραγμάτευσης (άρθρα 2, 3, 4 και 7 της σύμβασης 87 της ΔΟΕ· άρθρα 1 και 3 της σύμβασης 98 της ΔΟΕ· άρθρα 19, 21 και 22 του ICCPR· άρθρα 7 και 8 του ICCPR)***

(63) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις πληροφορίες και την ενημέρωση που υπέβαλε η Καμπότζη όσον αφορά τα ζητήματα σχετικά με τα εργασιακά δικαιώματα που αναφέρονται στην ανακοίνωση για την έναρξη της διαδικασίας.

(64) Η Επιτροπή επισημαίνει ότι τα μέτρα που έλαβε η Καμπότζη από την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής τον Φεβρουάριο του 2019 δείχνουν ότι έχουν επέλθει ορισμένες βελτιώσεις σε θέματα που αφορούν τα εργασιακά δικαιώματα. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν σοβαρές ελλείψεις και παραβιάσεις σε δύο ζητήματα, και συγκεκριμένα στην ολοκλήρωση αστικών και ποινικών υποθέσεων κατά των ηγετών των συνδικαλιστικών οργανώσεων και στις έρευνες των δολοφονιών ηγετών συνδικαλιστικών οργανώσεων, σύμφωνα με τις συστάσεις της ΔΟΕ.

(65) Η Επιτροπή θεωρεί ότι, ανεξάρτητα από τη σημαντική πρόοδο όσον αφορά την επίλυση των πολυάριθμων ποινικών, αστικών και μη επιλυθεισών υποθέσεων εργατικών διαφορών σχετικά με ηγέτες, ακτιβιστές και εργαζομένους συνδικαλιστικών οργανώσεων, όλες οι εκκρεμείς υποθέσεις θα πρέπει να επιλυθούν χωρίς καθυστέρηση. Η επίλυση πολλών υποθέσεων, αν και αξιέπαινη, δεν ακυρώνει την προηγούμενη συχνότητα αυθαίρετων συλλήψεων, έστω και σύντομης διάρκειας.

(66) Η Επιτροπή σημειώνει την έλλειψη συγκεκριμένων αποτελεσμάτων στις έρευνες για τις δολοφονίες ηγετών συνδικαλιστικών οργανώσεων οι οποίες διαπράχθηκαν το 2004 και το 2007. Επιπλέον, παρά τη δέσμευση της Καμπότζης να προσαγάγει τους δράστες στη δικαιοσύνη το συντομότερο δυνατόν και τη διοργάνωση της ad hoc τριμερούς συνεδρίασης που συγκλήθηκε από την εθνική επιτροπή για την επανεξέταση της εφαρμογής των διεθνών συμβάσεων εργασίας που κυρώθηκαν από την Καμπότζη τον Ιανουάριο του 2019, αλλά και τη διϋπουργική συνεδρίαση του Φεβρουαρίου 2019, οι εν λόγω έρευνες είναι ακόμη ανοικτές.

(67) Η Επιτροπή θεωρεί ότι οι μη επιλυθείσες αστικές και ποινικές υποθέσεις κατά ηγετών συνδικαλιστικών οργανώσεων και η μη ολοκλήρωση των ανεξάρτητων ερευνών για τις δολοφονίες ηγετών συνδικαλιστικών οργανώσεων παραβιάζουν σοβαρά τις αρχές του δικαιώματος στην ελευθερία του συνεταιρίζεσθαι που κατοχυρώνονται στις θεμελιώδεις συμβάσεις 87 και 98 της ΔΟΕ, καθώς και τα άρθρα 19, 21 και 22 του ICCPR.

(68) Η Επιτροπή θεωρεί επίσης ότι ο νέος γύρος διαπραγματεύσεων με τους κοινωνικούς εταίρους για τη συνέχιση της αναθεώρησης του νόμου για τις συνδικαλιστικές οργανώσεις (LTU) θα πρέπει να ξεκινήσει χωρίς καθυστέρηση. Η αναθεώρηση θα πρέπει να δώσει προτεραιότητα στην επέκταση του πεδίου εφαρμογής του LTU σε όλους τους εργαζομένους και τους δημόσιους υπαλλήλους, στις πρόσθετες διατάξεις για τη διευκόλυνση της καταχώρισης συνδικαλιστικών οργανώσεων και ενώσεων εργοδοτών, και στην προστασία από κάθε πράξη διάκρισης κατά των οργανώσεων, με στόχο τη διασφάλιση της πλήρους συμμόρφωσης του LTU με τις συμβάσεις 87 και 98 της ΔΟΕ.

([33]) ό.π.

3.2. *Μη διακριτική μεταχείριση, δικαιώματα γης και στέγασης (άρθρο 2 παράγραφος 2 και άρθρο 11 παράγραφος 1 του ICESCR)*

(69) Η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις πληροφορίες και την ενημέρωση που παρείχε η Καμπότζη σχετικά με τους τίτλους γης, συμπεριλαμβανομένης της αναγνώρισης της κατάστασης των αυτόχθονων πληθυσμών στη χώρα. Η Επιτροπή σημειώνει ότι από την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής η Καμπότζη έχει σημειώσει απτή πρόοδο στην επίλυση διαφορών για θέματα γης που σχετίζονται με τις γαίες που έχουν παραχωρηθεί για οικονομική εκμετάλλευση στον τομέα της ζάχαρης. Ωστόσο, εξακολουθούν να υπάρχουν ελλείψεις σχετικά με την καταχώριση γαιών, τις διατάξεις για τη χορήγηση τίτλων ιδιοκτησίας και την έλλειψη κατάλληλης και αμερόληπτης επανεξέτασης, καθώς και την αντιμετώπιση ζητημάτων που αφορούν τα δικαιώματα των αυτόχθονων κοινοτήτων. Απαιτούνται περαιτέρω προσπάθειες για τη θέσπιση κατάλληλου νομικού πλαισίου για τη διασφάλιση διαφανών και χωρίς αποκλεισμούς μηχανισμών για την επίλυση διαφορών για θέματα γης.

4. **ΣΥΜΠΕΡΑΣΜΑΤΑ**

(70) Σύμφωνα με το άρθρο 19 παράγραφος 1 στοιχείο α) του κανονισμού ΣΓΠ, οι δασμολογικές προτιμήσεις δυνάμει των προτιμησιακών καθεστώτων που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 του εν λόγω κανονισμού μπορούν να αναστέλλονται προσωρινά για λόγους σοβαρής και συστηματικής παραβίασης των αρχών που καθορίζονται στις κύριες συμβάσεις ΟΗΕ/ΔΟΕ για τα ανθρώπινα δικαιώματα και τα δικαιώματα των εργαζομένων.

(71) Δεδομένων των πραγματικών στοιχείων και του σκεπτικού που παρατέθηκαν στα τμήματα 2.1, 2.2 και 2.3, λόγω της φύσης των παραβιαζόμενων δικαιωμάτων και της διάρκειας, της κλίμακας και των επιπτώσεων των ενεργειών και των παραλείψεων της Καμπότζης, η Επιτροπή διαπιστώνει σοβαρές και συστηματικές παραβιάσεις από την Καμπότζη των αρχών που ορίζονται στα άρθρα 19, 21, 22 και 25 του ICCPR.

(72) Κατά συνέπεια, και λαμβάνοντας υπόψη τις παρατηρήσεις και τις απόψεις της Καμπότζης, η Επιτροπή θεωρεί ότι το προτιμησιακό καθεστώς που χορηγήθηκε στην Καμπότζη θα πρέπει να ανασταλεί προσωρινά, μέχρις ότου αποφασιστεί ότι δεν ισχύουν πλέον οι λόγοι που δικαιολογούν την αναστολή.

(73) Κατά την αξιολόγηση των προϊόντων που θα πρέπει να αφορά, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις ανάγκες οικονομικής ανάπτυξης της Καμπότζης και τους στόχους του κανονισμού ΣΓΠ, συμπεριλαμβανομένης της ανάγκης να διαφοροποιήσει η Καμπότζη την εξαγωγική της βάση. Επιπλέον, η Επιτροπή λαμβάνει υπόψη τις κοινωνικοοικονομικές επιπτώσεις της αναστολής, συμπεριλαμβανομένων των επιπτώσεων στους εργαζομένους και τους κλάδους παραγωγής.

(74) Η Επιτροπή λαμβάνει επίσης υπόψη την πρόοδο της Καμπότζης από την έναρξη της διαδικασίας προσωρινής αναστολής. Τέλος, η Επιτροπή σημειώνει τη θετική συνεργασία με την Καμπότζη καθ' όλη τη διάρκεια της διαδικασίας.

(75) Ως εκ τούτου, η Επιτροπή καταλήγει στο συμπέρασμα ότι οι δασμολογικές προτιμήσεις στο πλαίσιο του κανονισμού ΣΓΠ θα πρέπει να ανασταλούν όσον αφορά ορισμένα προϊόντα καταγωγής Καμπότζης. Τα προϊόντα αυτά εμπίπτουν στους ακόλουθους κωδικούς εναρμονισμένου συστήματος (ΕΣ): 1212 93, 4201 00, 4202, 4203, 4205 00, 4206 00, 6103 41, 6103 43, 6103 49, 6105, 6107, 6109, 6115 10, 6115 21, 6115 22, 6115 29, 6115 95, 6115 96, 6115 99, 6203 41, 6203 43, 6203 49, 6205, 6207, 6211 32, 6211 33, 6211 39, 6211 42, 6211 43, 6211 49, 6212, 6403 19, 6403 20, 6403 40, 6403 51, 6403 59, 6403 91, 6403 99, 6405 και 6406.

(76) Η Επιτροπή θα συνεχίσει να παρακολουθεί την κατάσταση στην Καμπότζη, μεταξύ άλλων όσον αφορά τα ζητήματα των ατομικών και πολιτικών δικαιωμάτων, των εργασιακών δικαιωμάτων και των δικαιωμάτων γης και στέγασης. Η Επιτροπή μπορεί να τροποποιήσει την αναστολή των δασμολογικών προτιμήσεων. Εάν η Καμπότζη αντιμετωπίσει πλήρως τα ζητήματα που θίγονται στον παρόντα κατ' εξουσιοδότηση κανονισμό, η Επιτροπή μπορεί να επαναφέρει τις δασμολογικές προτιμήσεις σύμφωνα με το άρθρο 20 του κανονισμού ΣΓΠ,

ΕΞΕΔΩΣΕ ΤΟΝ ΠΑΡΟΝΤΑ ΚΑΝΟΝΙΣΜΟ:

Άρθρο 1

Ο κανονισμός (ΕΕ) αριθ. 978/2012 τροποποιείται ως εξής:

1) Στο παράρτημα II, υπό τον τίτλο «Δικαιούχοι χώρες του γενικού καθεστώτος που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο α) για τις οποίες έχει ανασταλεί προσωρινά η εφαρμογή του εν λόγω καθεστώτος, όσον αφορά το σύνολο ή ορισμένα προϊόντα καταγωγής από αυτές τις χώρες», το κείμενο και ο πίνακας αντικαθίστανται από τα εξής:

«Στήλη Α: αλφαβητικός κωδικός σύμφωνα με την ονοματολογία των χωρών και εδαφών για τις στατιστικές εξωτερικού εμπορίου της Ένωσης

Στήλη Β: Ονομασία

Στήλη Γ:Κωδικοί ΕΣ των προϊόντων για τα οποία έχουν ανασταλεί προσωρινά οι δασμολογικές προτιμήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ)

Α	Β	Γ
ΚΗ	Καμπότζη	4201 00, 4202, 4203, 4205 00, 4206 00, 6103 41, 6103 43, 6103 49, 6105, 6107, 6109, 6115 10, 6115 21, 6115 22, 6115 29, 6115 95, 6115 96, 6115 99, 6203 41, 6203 43, 6203 49, 6205, 6207, 6211 32, 6211 33, 6211 39, 6211 42, 6211 43, 6211 49, 6212, 6403 19, 6403 20, 6403 40, 6403 51, 6403 59, 6403 91, 6403 99, 6405, 6406»

2) Στο παράρτημα IV, μετά τον πρώτο πίνακα υπό τον τίτλο «Δικαιούχοι χώρες του ειδικού καθεστώτος για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ)», το κείμενο και ο πίνακας αντικαθίστανται από τα εξής:

«Δικαιούχοι χώρες του ειδικού καθεστώτος για τις λιγότερο αναπτυγμένες χώρες που αναφέρεται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ) για τις οποίες έχει ανασταλεί προσωρινά η εφαρμογή του εν λόγω καθεστώτος, όσον αφορά το σύνολο ή ορισμένα προϊόντα καταγωγής από αυτές τις χώρες

Στήλη Α: αλφαβητικός κωδικός σύμφωνα με την ονοματολογία των χωρών και εδαφών για τις στατιστικές εξωτερικού εμπορίου της Ένωσης

Στήλη Β: Ονομασία

Στήλη Γ: Κωδικοί ΕΣ των προϊόντων για τα οποία έχουν ανασταλεί προσωρινά οι δασμολογικές προτιμήσεις που αναφέρονται στο άρθρο 1 παράγραφος 2 στοιχείο γ):

Α	Β	Γ
ΚΗ	Καμπότζη	1212 93, 4201 00, 4202, 4203, 4205 00, 4206 00, 6103 41, 6103 43, 6103 49, 6105, 6107, 6109, 6115 10, 6115 21, 6115 22, 6115 29, 6115 95, 6115 96, 6115 99, 6203 41, 6203 43, 6203 49, 6205, 6207, 6211 32, 6211 33, 6211 39, 6211 42, 6211 43, 6211 49, 6212, 6403 19, 6403 20, 6403 40, 6403 51, 6403 59, 6403 91, 6403 99, 6405, 6406»

Άρθρο 2

Η προσωρινή αναστολή που αναφέρεται στις παραγράφους 1 και 2 του άρθρου 1 δεν ισχύει όσον αφορά τις εισαγωγές προϊόντων που βρίσκονται ήδη καθ' οδόν προς την Ένωση στις 12 Αυγούστου 2020, υπό τον όρο ότι ο προορισμός των εν λόγω προϊόντων δεν μπορεί να αλλάξει. Στην περίπτωση αυτή απαιτείται έγκυρο δικαιολογητικό υπό τη μορφή φορτωτικής.

Άρθρο 3

Ο παρών κανονισμός αρχίζει να ισχύει την τρίτη ημέρα από τη δημοσίευσή του στην *Επίσημη Εφημερίδα της Ευρωπαϊκής Ένωσης*.

Εφαρμόζεται από τις 12 Αυγούστου 2020.

Ο παρών κανονισμός είναι δεσμευτικός ως προς όλα τα μέρη του και ισχύει άμεσα σε κάθε κράτος μέλος.

Βρυξέλλες, 12 Φεβρουαρίου 2020.

Για την Επιτροπή
Η Πρόεδρος
Ursula VON DER LEYEN